

A tankönyv szerepe a tanítás-tanulás folyamatában. Kérdőíves felmérés pedagógusok körében a NAT 2012 első osztályos énekkönyvek tankönyvhasználatához

Gyovai Ágnes

Kulcsszavak: tankönyvhasználat, empirikus kutatás, kérdőíves felmérés, zenepedagógia

Absztrakt

2016 májusában és 2017 januárjában kérdőíves felmérést végeztem pedagógusok körében. A kérdőíves felmérés a NAT kerettanterv 2012 első osztályos énekkönyvek tankönyvhasználatát vizsgálta. A kérdőív kérdéseire az Apáczai Kiadó, a Mozaik Kiadó és Nemzedékek tudása Tankönyvkiadó első osztályos énekkönyveit használó pedagógusok válaszoltak.

Kutatói kérdésemben arra keresem a választ, hogyan vélekednek a pedagógusok iskolai énekkönyvükről a taníthatóság, tanulhatóság és képességfejlesztés szempontjából, elégedettek énekkönyvükkel vagy másikat választanának?

Jelen empirikus kutatás a pedagógusok értékelő válaszai alapján veszi górcső alá az énekkönyvek iskolai gyakorlatban betöltött szerepét és állítja fókuszba az énekkönyvek tartalmi súlypontjait, a tankönyvi tartalmak kevésbé reprezentált részterületeit, esetleges hiányosságait. A kutatás célja a kvantitatív adatfeldolgozás eredményeinek tükrében, olyan következtetések levonása, melyek az énekkönyvek tanórai használatához nyújtanak hasznos információkat.

A kutatás relevanciája a tankönyvhasználatot felmérő további kutatások iránti igény szükségességének kialakítása a tankönyvhasználók körében (pedagógusok, tanulók, szülők), mely az énekkönyvek minőségi fejlesztését eredményezheti.

A tankönyvanalízisek meghatározó szerepet töltenek be a rendszerszerű tankönyvfejlesztési folyamatokban (Kojanitz, 2005). A tankönyvek minőségfejlesztéséhez szükség van a tankönyvfejlesztők és tankönyvíró szakemberek kooperatív együttműködésére (Dárdai és mtsai 2015) és a fejlesztési eredmények közzétételére, mely lehetővé teszi, hogy a pedagógusok szakmai szempontok alapján dönthessenek a megfelelő tankönyv kiválasztásáról (Kaposi, 2012).

Szakirodalom

Csapó Benő (2008): A taneszköz fejlesztés megalapozása: a tudásról való tudás. In: Simon Mária (szerk.): *Tankönyvdialógusok*. OFI, Budapest. 11-21.

Csapó Benő, Kárpáti Andrea (2002): Műveltség az ezredforduló után – Az oktatás fejlesztésének feladatai. In: Csapó Benő (szerk.): *Az iskolai műveltség*. Osiris Kiadó, Budapest.

Dárdai Ágnes (2002): *A tankönyvkutatás alapjai*. Dialóg Campus Kiadó, Budapest-Pécs.

Dárdai Ágnes, Dévényi Anna, Márhoffer Nikolett, Molnár-Kovács Zsófia (2015): Tankönyvkutatás, tankönyvfejlesztés külföldön II. *A nemzetközi tankönyvelméleti kutatások elméleti és módszertani kérdései*. (L.) Új folyam 2015. VI. 1-2. sz. 2017. 03. 06-i megtekintés Történelemtanítás [on-line] www.folyoirat.tortenelemtanitas.hu

Erős Istvánné (2008): Kodály-módszer, Kodály-koncepció, Kodály-filozófia. *Parlando*, 2008. 50. 5. sz. 4-9.

Gönczy László (2009): Kodály-koncepció: A megértés és alkalmazás nehézségei Magyarországon. *Magyar Pedagógia*, 2009. 109. 2. sz. 169-185.

Kaposi József (2012): A tankönyv szerepének változásai. In: *Iskolakultúra*, 2012. 22. 12. sz. 56-70.

Kenesei Éva (2012): A magyar zenei nevelés gyökerei. In: *Iskolakultúra*, 2012. 12. sz. 113-117.

Kerettanterv az általános iskola 1-4. évfolyamára (2013): Az emberi erőforrások minisztere 2012. 51. XII. 21. EMMI rendelete a kerettantervek kiadásának és jóváhagyásának rendjéről. Magyar Közlöny 2012. 177. sz.

Kojanitz László (2004): Lehet-e statisztikai eszközökkel mérni a tankönyvek minőségét? *Iskolakultúra*. 2004. 9. sz. 38-56.

Kojanitz László (2005): A tankönyvkutatás szerepe és feladatai. *Új Pedagógiai Szemle*, 2005. márciusi sz. 53-68.

Lantos Rezsőné, Lukin Lászlóné (2013): *Ének-zene. Az általános iskola első osztálya számára*. NAT Kerettanterv 2012. Nemzedékek tudása Tankönyvkiadó, Budapest.

Lassúné Ruskó Renáta (2013): *Ének-zene. Tankönyv első osztályosoknak. Tartós tankönyv*. Mozaik Kiadó, Szeged. Kerettanterv: 51/2012. (XII.21.) EMMI rendelet 1. sz. melléklet 1.2.6.1. A változat.

M. Nádasi Mária (2011): A tankönyvek szerepe a tanítás-tanulás folyamatában. In: *Oktatás-Informatika Folyóirat*, 2011. 3-4. sz. ELTE Eötvös Kiadó, Budapest.

Nemzeti Alaptanterv (2012): A Kormány 110/2012. (VI. 4.) Korm. rendelete a Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról. *Magyar Közlöny*, 2012. 66. sz.

Süle Ferenc (2013): *Első daloskönyvem 1. Tankönyv az első évfolyam számára. Tartós tankönyv*. Apáczai Kiadó Kft., Celldömölk. Kapcsolódó kerettanterv EMMI kerettanterv 2012. 51. XII.21. EMMI rendelet 1. sz. melléklet.